

ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИ: САБАБЛАРИ, ОҚИБАТЛАРИ ВА ТАРИХИЙ АҲАМИЯТИ

Эралиева Гулнорахон Бегалиевна

Жалакудук 1-сон касб - ҳунар мактаби услубчиси

КИРИШ

Иккинчи Жаҳон Уруши (1939-1945) XX асрнинг энг катта ва ҳалокатли урушларидан бири бўлиб, у дунё тарихидаги геосиёсий, иқтисодий ва ижтимоий ўзгаришларга сабаб бўлди. Урушнинг сабаблари, иштирок этган давлатлар, уруш давридаги воқеалар ва унинг оқибатлари ҳақида тўлиқ тасаввурга эга бўлиш учун, ушбу мавзудаги асосий жиҳатларни кўриб чиқиш зарур.

Сабаблари

Иккинчи Жаҳон Урушининг асосий сабаблари куйидагилардан иборат:

1. Биринчи Жаҳон Урушининг Оқибатлари: Биринчи Жаҳон Урушидан кейинги Париж конференциясида қабул қилинган шартномалар, жумладан, Версаль шартномаси, Германияни иқтисодий ва сиёсий жиҳатдан заифлаштирди. Бу Германияда норозилик ва реваншизм туғди.

2. Фашизмнинг Кучайиши: 1920-йилларда Италияда Бенито Муссолини, Германияда Адольф Гитлер ва Японияда милитаристик режимлар ўз таъсирини ўстирди. Улар миллий ғурурни тиклаш ва экспансия сиёсатида асосланган идеологияларни тарғиб қилди.

3. Халқаро Тизимнинг Бузилиши: Лига Миллатлари ўз вазифаларини бажаришда самарасиз бўлди. Иттифоқчиларнинг заифлиги ва давлатлар орасидаги зиддиятлар урушга олиб келди.

4. Экономик Мослашувлар: 1929 йилдаги иқтисодий инқироз мамлакатларнинг иқтисодиётини заифлаштирди, бу эса миллий манфаатларни ҳимоя қилиш учун агрессив сиёсатларни рағбатлантирди.

Урушнинг Ривожланиши

Иккинчи Жаҳон Уруши 1939 йил 1 сентябрда Германиянинг Полшага ҳужум қилиши билан бошланди. Уруш давомида бир неча муҳим воқеалар содир бўлди:

- 1940 йилдаги Франциянинг Қаршилиги: Германия тез орада Францияни забт этди.

- 1941 йилдаги СССРга Ҳужум: Германиянинг "Барбаросса" операцияси билан Совет Иттифоқига ҳужуми урушнинг янги босқичини бошлади.

- Перл-Харбор Ҳужуми: 1941 йил 7 декабрда Япония АҚШнинг Перл-Харбор базасига ҳужум қилди, бу АҚШни урушга жалб қилди.

Оқибатлари

Уруш 1945 йилда Иттифоқчиларнинг Ғарб Европа ва Осиёдаги ғалабаси билан тугади. Урушнинг асосий оқибатлари:

1. Миллий Саройлар ва Ҳалокатлар: Уруш давомида 70 миллиондан ортиқ одам ҳалок бўлди, шаҳарлар ва инфратузилмалар бузилди.

2. Янги Геосиёсий Тизим: Урушдан кейин АҚШ ва СССР дунёдаги икки супер қудратга айланди. Европа мамлакатлари икки лагерга бўлинди: капиталистик ва социалистик.

3. БМТнинг Ташкил Этилиши: Халқаро тинчликни сақлаш учун БМТ ташкил этилди.

4. Совет Иттифоқининг Кучайиши: Шарқий Европа мамлакатлари Совет Иттифоқи таъсири остига кирди.

5. Дунёдаги Икки Полярлик: Урушдан кейин дунёдаги сиёсий манзара икки полярликка асосланган ҳолатга ўтди.

ХУЛОСА

Иккинчи Жаҳон Уруши дунё тарихидаги энг катта конфликтлардан бири бўлиб, у глобал ўзгаришларга сабаб бўлди. Урушнинг сабаблари ва оқибатлари ҳозирги кунда ҳам халқаро муносабатларда муҳим аҳамиятга эга. Урушдан олган сабоқлар инсоният учун тинчлик ва ҳамкорликка интилиш зарурлигини таъкидлайди.